

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo. iiii. de Epiphania.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Urge illumi

ca cluicbant: nec comedebat. Et die noctu
 q ambulabat. Et norandū q isti reges di
 cunt venisse ex arabia. Due sunt arabie:
 vna contigua et vicina iudee: et respiciē
 rusalē ab oriente de q vident magi venisse
 Alia contigua indie q distat ab hierlm
 vni^o anni itinere: et de hac infra tredecim di
 es nō poterant venire nisi ex speciali mira
 culo. **Un^o Remig^o.** Sciendū q aliq solēt
 dicere q puer q tunc nat^o est in tam breui
 spacio tpsis d extremis finib^o terre eos ad
 se pducere potuit: vel si fuerint successores
 balaā: regio istoz nō d^o distare a terra pro
 missionis rātū. **Jo** in tā breui spacio tpsis
 venire potuerūt: vnde cūq^o aut venerūt: id
 p certo tenendū ē qm diligēt accesserūt.
 Sic etiā nos debem^o festinare: eūtes ad
 chm videndū in bethleē ciuitatē supnam
 alias in magnū periculū incidim^o. **Exē**
plum in **Utaspā.** Senex qdā venit in qn
 dā ciuitate vt venderet vasa que fecerat.
 Cūq^o sederet an^o ianuā diuinit^o laborante
 in extremis: vidit eqtes cum eqs magnis
 horribiles: hūtes i manib^o baculos igne
 osirelctis aut eqs an^o ianuā intrauerunt.
 Et ecce infirm^o cepit clamare dicēs. **Dñe**
 adiuua me. Illi aut accedētes et ridentēs
 dixerunt ei. Nunc chm meoz es qn obscu
 rat^o est sol. Non ē iam hora solationis et
 spet: et hec dicētes rapuerūt aiām ei^o. **Ipe**
 qmpe miser nō seruauit morē ecclie: q dicit
 a principio. **Deus** in adiutoriu meū intēde
Jo bñ dicit **Aug^o** lib. v pnia. Null^o expē
 ctet qn peccare nō pōt

Pro tertio. Audistis rē. Sed heu q
 pauci sunt solati de spūalib^o: mlti at
 de spūalib^o. Et certe sollicitudo spūaluz ex
 tinguit sollicitudinē spūalū cum sint p^orie.
 Ad positionē vnius sequit destructio al
 teri^o. vt h^o ff. de instituta actioe. l. Si p^o
 illus. et. xlvij. dis. **Dēs** dilectores diuinita
 rū fortes sunt in terrenis: debiles aut in ce
 lestib^o. **Attendite.** Nōne vituperandū est
 ille q sollicitior esset de domo plena festu
 cis q^o de domo plena sericis et auro textis
 Exponet applica norādo dictū **Bernar.**
 Sic stulti extimatores de minimis maxi
 mā et de maximis minimā curaz gerunt.

Sermo. iij. de
Epiphania.

Surgere rē. **Sup** te hierlm ouietur
 dñs: et glia ei^o te videbit **Esa.**
lr. **Jo** surge rē. q^o sup te rē. **Pōt** aut hie
 rusalē exponi mystice triplici sensu. **Allego**
 rico **Tropologico** et **Anagogico.**

Primo sensu est ecclia militās.
Secundo ania deuota.

Tertio triūphans ecclia
Sup vtrāq^o or^o ē dñs. **De** pmo. s. sanctā
 eccliaz militatē. vñ pastorib^o q figurabāt
 pastores ecclie. dicit angel^o **Lu. ij.** **Nat^o** ē
 vob^o hodie saluator rē. **Sup** aiām deuotā
 nascit cui d^o **Esa. lviij.** **Quic** in tenebz lux
 tua. i. chm q est lux tua in tenebz. i. in te
 nebz pntis vite: vel in tenebz. i. in pscia
 q pus erat tenebrosa. **Sup** triūphantem
 eccliam orit dñs. de q **Apoc. xj.** **Claritas**
 dei illu. eā et lucer. ei^o ē agn^o **Salutatio.**

Prim^o ar. **An** chm hūanitas fuit ado
 rata a mag^o adoratiōe latrīe. **Q.** nō.
 latrīa ē soli deo exhibēda. **Co**tra **Dam.**
Chm ē ver^o ac pfect^o de^o pfect^o hō quez
 adoram^o vna adoratiōe cū p^ore et spūscō et
 incōstaminata carne ei^o. **Risio** sicut dicit
Guillelm^o durādī. **Latrīa** ē cul^o siue ful
 tus q soli deo rependit i recognitionē vni
 uersi dñij qz fecit et creauit nos. **Dic** q brūs
Boñ. in. iij. di. ix. **Laro** chm multipl^o ach
 apif vno mō p toto illo hoie et h mō quia
 hō ille de^o ē rōne psonē vni^o adorand^o est
 adoratiōe latrīe. **Alio** mō vt nominat p^o
 hūanitatē p se nō vt vnitam: et h mō p se
 nō sibi debet adoratio latrīe sed vultē.

Tertio mō qm medio mō vt noiat ipaz na
 turā creatā et sic pcedēdū ē q adorādū est
 adoratiōe latrīe. **Et** qz caro chm nūq^o ē
 parata a p^obo. iō sp ē p^osiderāda vt iuncta
 et sp^o adorāda adoratiōe latrīe. **Hec** **Boñ.**
Un^o mō credēdū ē q fuit adorata a ma
 gis. **Un^o** aut d^o latrīa ē soli deo exhibēda.
Dic doct. subtil^o q ly soli p^o accipi catego
 rice vt syncategorice. **P^o** mō latrīa ē soli
 deo exhibēda qz i solo dō ē rō sūmi adora
 bil^o vicz rō sūmi dñij. **Syncategorice** at ly
 soli notat exclusionē ab oī alio qd nō ē de^o:
 et tūc distiguēdū ē aut^o excludit a termino
 adoratiōis vel a rōne adorandi. **P^o** mō
 nō solū de^o ē latrīa adorand^o qz a termino
 adoratiōis nō debet excludi natura

De Epiphania domini

mana: qm̄ ip̄am excludendo nō pōt ad/ rari tot' ch̄is. Secūdo mō solus de' est latina adorandus, qz nihil aliud a deo ē ratio talis adoratiōis. Hec Seco. **P**roffu damento. Humanitas ch̄i inter oēs creaturas est p̄fectissima. Dicit q̄ppe p̄bus h̄sto. meta. Omne attingē s̄ fine est p̄fectū. hūanitas aut' ch̄i finem attingit modo p̄fectissimo et excellentissimo adeo ut vix sit dicere: hō est de'. Uñ in libello de p̄cep̄ mū. Ver' hō verusq; de' plus et miserator. Quicūq; An ch̄i hūanitas et. Dicitū vt s̄. Et q̄ contēplare q̄ magnificata sit hūana natura in p̄sona ch̄i. Uñ etiā ip̄e hō ch̄i dicebat Mar. vi. Data est m̄i ois pt̄as in celo et in terra. Om̄i feri hoies qui dei maiestatem cōtemnitis q̄ tantū exalauit n̄ram hūanitatē. Om̄i se h̄ati pctōres: lubrici et. cognoscite dei bonitatē q̄ n̄re hūanitati in ch̄io subiecit oēm creaturā. **F**igura Gen. j. Ipīi ad ea deo immediate formato erant subiecta in statu innocētie oia animātia tā in terra q̄ in mari q̄ in aere: et figurabat q̄ ipsi ch̄i sto diuinit' in vtero formato descendum est oē genu celestū: terrestriū: et infernoꝝ: et ois lingua confiteat qz dñs iesus i gloria est dei patris. Phil. ij.

Pro sc̄do. Supra de magoꝝ illūnatione. Nunc de illūnatoꝝ adoratiōe. vbi apparet magoꝝ fides: hūilitas: et deuotio. Sic em̄ d̄t euangeliū. Intra'tes domū inuenerūt puerū cū Maria m̄re eius. **C**hr̄y. Nō cū matre diademate corona: aut in lecto aureo recubente: sed vix vnā tunicā habente nō ad ornāmētū corporis: sed ad regumentū nuditat' / quales p̄guit h̄re carpentarij vxor p̄gre cōstituta. Si ḡ reges terrenū querētes venissent magis fuissent cōfusi q̄ gauisi / qz tā fati / n̄ris labore sine causa suscepissent. Tunc aut' qz celestē req̄rebāt / etsi nihil regale videbāt in eo: tñ solius stelle testimonio cōtenti gaudebant eoz oculi cōtempribiles puerū asp̄icere. q̄ spūsc̄tus in corde ipsoꝝ terribilem eū mōstrabat. vnde p̄cidentes adorauerūt eū. vident em̄ hoīem et agnoscūt deū. Hec **C**hr̄y. **Q**nta tunc fuit in eoz cordib' leticia. Proclident es ḡ et genua flectētes sup̄ terram: faciē demittētes cū magna cordis deuotiōe et ois benedictione ip̄m adorauerūt: agentes gratias de b̄nficio stelle et. ip̄m esse vix deū credentes. Hinc exclamat Aug'. **S**tud perfla infantia cui et astra subdunt: cuius est ille magnitudinis et gl̄ie sup̄ne ad cuius p̄anos et angeli excubāt et sidera obsequiū dant: et reges trepidant: et sectatores sapientie geniculant: Imitari itaq; debemus deuotiōne et reuerentiā magoꝝ corā deo hūiliter p̄sternētū: p̄cipue p̄pter tria. **P**rimo in recognitiōe nostre vanitat' et miserie. **S**ecundo in representatiōe humilitatis et erubescētie. **T**ertio in prestatiōe sup̄ne maiestatis et excellentie. **P**rimo quasi recognoscentes nos nihil esse corā deo. Esa xl. Oēs gētes quasi nō sint sic sunt corā deo: et q̄i nihilum et inane reputate sūt. **E**xemplū habem' Job j. Qui tonsō capite corruit in terrā adorauit et dixit. Audus egressus sum de vtero matris mee et nudus reuertar illuc. Et aduerse tibi q̄ inflicta tribulatio cōpel lit ad plen' recognoscendū vite presentis miserā et ad deum adorandū. **S**ecūdo in representatiōe hūilitat' et erubescētie: quia vix ip̄m deum multip̄ offendim'. **E**xplū in publicano q̄ nec audebat oculos ad celū leuare: vt habet Lu xvij. Et in filio p̄digo ad patrē reuertente Lu. xv. Pater peccavi in celum et corā te: iam nō sum dignus vocari filius tuus. **T**ertio in prestatiōe sup̄ne maiestatis et excellentie **E**ccl. xliij. Terribilis dñs et magn' vix hem̄ter: et mirabilis potētia illi'. **E**xemplū i Salomone. iij. Reg. viij. Qui adorauit vtrūq; genu fletū in terra et manib' passis d̄. Dñe de' isrl' non est filius tuus de' in celo desup et sup̄ terrā deorsum et. **S**equit'. Faciēs vnicuiq; s̄m oēs vias suas: sic vider' cor ei'. ecce excellentiā diuine iusticie. sequit'. qz tu solus nosti corda oim filioꝝ hoīm: vt timeant te cunctis diebus. **E**cce excellentiā diuine sapie. **S**equitur. **A**udietur etiam nomen tuum magnū et manus tua fortis et brachium tuū extēsum vbiq; ecce excellentiam diuine potentie. **P**atet ergo quomō confitebat excellentiam diuine maiestatis. **S**icut ḡ d̄ ps. **V**enite adorem' et.

Pro tertio. Audistis rē. Nō dubiuz
quā cū magna hūilitate debeat pctōr
corā deo se pferere misericordiam pctōr.
Nam vt h. vj. q. Quero. §. Siqs. S. qui
pena puniendū ē crimen lese maiestatis. Et
ff. ad. l. cor. de sicca. vltimo tradi i peram
supplicio q̄ sicarij insidiatores cōvincunt.
sō humili⁹ postulare debem⁹ grām q̄ q̄ti/
die sum⁹ insidia pensato sicarij aie nre. Do/
ne casum de paupe cui⁹ oia bona confisca/
ta sunt: imo r̄ ipe reus ē mort⁹ r̄ stans corā
rege q̄ si speret misericordiaz posse conseq̄ q̄re
uerent supplicaret r̄ cū q̄nta erubescencia
staret ibi. vltim⁹ si tā para sit ei veniar⁹ p̄
diligit regē q̄ntū aū: erubescit q̄tiens stās
aū regē recordat regē offendisse. Expone
rē. Notando illud Eccl. x. Est p̄fusio ad/
ducens glām: grām.

Sermo. v.

Urge illumini

Seruo rē. Ambulabūt gentes in lu
mine tuo. Et reges in splendo
re dñi. Esa. lx. Tria ibi notant p̄ his q̄
surgunt a pctis. Spūalis p̄fessionis veri/
tas. Ambulabunt gētes. Ambulatiōis il
lius securitas. In lumine tuo. Ambulanti⁹
um nobilitas r̄ reges rē. De p̄mo Esa. ij.
Fluent ad eū oēs gentes r̄ dicent. Veni/
te ascendam⁹ ad mōtē dñi: r̄ ad domū dei
iacob: Docebit nos vias suas r̄ ambula/
bim⁹ in semit⁹ ei⁹. De scdo Joā. xij. Am
bulate dū lucē habet⁹. De tertio Apo. v.
Fecisti nos deo nro regnū r̄ regnabimus
sup̄ terrā. Hoc vere dicere p̄nt oēs ch̄ia
ni. De trib⁹ p̄dictis pōt exponi illō Apo.
xij. Ambulabūt gētes i lu. ei⁹ r̄ reges ter
ra afferent glām suā.

Primus ar. An possit illuminari ab
q̄ grā speciali. Q. n. sup̄ illō. j. Co.
xij. Nemo pōt dicere dñs iesus nisi a sp̄ri.
dic̄ glosa Amb. De vez a q̄cunq̄ dicat/ a
sp̄scto est. Contra pōt hō pctōr multa
vera cognoscere. Uñ Aug. lib. retrā. Non
approbo qd̄ in oīone dixi. De⁹ q̄ non mū
dos p̄a scire noluit. Rūderi em̄ pōt mul
tos nō mundos mltā scire vera. p̄ grāz ac
hō mundus efficit. Rūdet Tho. in. j. ij.
q. xc. Lumen intellectuale sufficiens de se

ad q̄dam intelligibilia cognoscenda ad q̄
rum vicz noticiā possum⁹ p̄ sensibilia deue
niri. Altiora pō intelligibilia intellect⁹ hu
man⁹ cognoscere nō pōt nisi fortiori lumie
p̄ficiat. s. lumine fidei vel p̄phetie vel sapiē
tie infuse. r̄ hoc⁹ lumē grē. inq̄ntū est na
ture supadditū. Cū aut dicit glosa Amb.
Omne verum a q̄cunq̄ rē. hoc intelligen
dū est a sp̄scto infundēte lumen natura
le r̄ mouente ad intelligendū r̄ loquendū
p̄tatem nō sic ab inhabitāte p̄ gratiā sed
vel sic a largiente aliqd̄ habituale donum
nature supadditū. Hec Tho. Pro fūda
mento. Non pōt hūanus intellect⁹ ex se at
tingere. nisi t̄mō ad cognitioē sensibili
um. Uñ fin p̄hm. j. metaph. Nihil est in id
tellectu qd̄ p̄ nō fuerit sub sensu. Et ter
tio de aia. Necessē est vnūquēq̄ intelligen
tem p̄tasmata speculari: naturaliter tñ
capax ē diuinorū intellect⁹ human⁹. Fune
nalis. Venerabile soli sortiti ingenū diu
no r̄ q̄ capaces. Lumē q̄ q̄rif An possit hō
rē. Dic m. vt s. Ex qua p̄pēde q̄ntas age
re deo obnoxij sum⁹ grās q̄ nos intellectu
alis luminis voluit efficere p̄ticipes. De q̄
ps. Signatū est sup̄ nos lu. v. cui dñe. Et
q̄uis ex naturalib⁹ nō possum⁹ oēm verita
te cognoscere: certi tñ esse debem⁹ q̄ p̄ gra
tiam specialē illustrabit nos cognitioē ois
p̄tatis nobis necesse si tenebras viciorum
studeam⁹ abijcere Eph. v. Surge q̄ doct
m̄s r̄ ch̄is illuminabit te. Audite pctōres
miseri q̄ dormitis in tenebr⁹ viciorū: lubri
ci rē. Non videt⁹ periculū vrm̄: nō p̄sidera
tis neq̄ capitis remedia necessaria q̄re: q̄
a dño separati estis neq̄ tenebras pctōrūz
abijcere curatis. Nā si a pctis q̄scere vel
letis dñs vos illuminaret. Figura Sēn.
vj. Dñs instruxit noe quō faceret arcā i q̄
salu⁹ ref tpe diluuij. Spūaliter noe intes/
p̄at requies: et siḡt eū qui a pctō req̄scit
quē instruit dñs d̄ omnib⁹ ad salutem ne
cessarijs. ps. Accedite ad eū r̄ illuminamī.

Pro scdo. s. rē. Nunc de adorantium
oblatione. Adorauerunt em̄ dñm nō
solum ex anima r̄ corpore: sed etiam ex t̄gali
substantia. Juxta illud Prouer. iij. Hono
ra dñm deū de tua substantia. Obtulerūt
ei aux thus r̄ myrrhā. Remig⁹. Sciend
dum q̄ isti nō singuli singula obtulerūt: s̄
singuli tria: et singuli cū suis munerē. rē